

Kitaabka Daanyeel - Lambar Sideetan iyo Sideed

Daaha-ka-qaadidda Roobkii Beenta Ahaa ee Dambe: Safarka Nebinimada laga soo bilaabo Sebtembar 11, 2001

Jeff Pippenger
2024-02-21

Habka imtixaanka ee bilaabma marka malaa'igta soo degto waxaa lagu matalayaa imtixaanka ah in buugga laga qaato gacanta malaa'igta oo la cuno iyo in kale. Kuwii doortay inay fariinta cunaan ayaa markaas loo qaddaray niyad-jab, halka kooxdii diidday inay cuntaanna laga tegay. Buugga yar ee la doonayay in la cuno wuxuu matalayay “korodhka aqoonta” ee fariinta markii ugu horraysay shaabadda laga furay “wakhtiga dhammaadka” ha ahaato 1798 ama 1989, dabadeedna markii dambe loo habeeyey farriin jiilka markaas nool kula xisaabtami lahayd iftiinka aqoonta korodhay. Mid kasta oo ka mid ah labadaas taariikhood, mar haddii wax sii sheegidda Islaamka la oofiyeey, markaas fariinta lagu matalayay buugga ku jira gacanta malaa'igta waa la aqbalay ama waa la diiday. Haddii fariinta uu buuggu matalayo la diido, kuwii sidaas yeela, haddana weli doonaya inay ilaashadaan qirashada ah inay weli yihiin kuwa Ilaah doortay, waxaa lagu khasbaa inay soo saaraan fariin roob-dambeed been-abuur ah.

Bishii Sebtembar 11, 2001, fallaagdooyinkii hore ee jiilashii Adventism-ka ayaa mar kale laga dhigay arrimo imtixaan ah. Cutubka labaad ee Xabaquuq wuxuu tilmaamayaa dood ka dhacda taariikhda nebinnimada ee halkaas lagu matalay, taas oo ah sadar nebinnimo oo isbarbar socda masalka tobanka bikradood. Markii waardiyyuhu weydiiyey waxa uu ku jawaabi doono taariikhda masalka tobanka bikradood, waxaa lagu amray inuu “qoro muujinta, oo looxyada ku caddee.” Waardiyyaashii taariikhda Millerite-ku waxay soo saareen shaxdii 1843 sannadkii 1842, waxaana soo saaristeedu noqotay astaan-jid. Waxay ahayd “muujintii” Xabaquuq 2, oo looxyada lagu caddeeyey, taas oo ahayd inay ku hadasho dhammaadka.

Wax yar ka dib Sebtembar 11, 2001, kuwii gartay hawlgalka Islaamka ee hoogga saddexaad, waxaa loo hoggaamiyey inay ku noqdaan “jidadkii hore” ee Yeremyaah, oo ay ku socdaan dhexdiisa. “Jidadkii hore” waxay aqoonsadeen in saddexda hoog ee Muujintii cutubka siddeedaad, aayadda saddex iyo tobnaad, ay matalayeen doorka nebiyadeed ee Islaamka. Isla markiiba dabadeed, Future for America waxay billowday inay dib u soo saarto labada jaantus ee Xabaquuq cutubka labaad isla halkii qudha ee taariikhda isbarbar socda ee Milleriyiinta, labada jaantusna waxaa loo soo bandhigay sidii calaamad jidka ah, taas oo lagu matalay soo saariddii jaantuskii 1843, sannadkii 1842.

“Bishii Maay, 1842, waxaa Boston, [Massachusetts], lagu qabtay Shir Guud. Furitaankii shirkaas, walaalaha Charles Fitch iyo Apollos Hale oo ka socday Haverhill, waxay soo bandhigeen waxsii sheegyada sawir ahaan loo muujiyey ee Daanyeel iyo Yooxanaa, kuwaas oo ay ku rinjiyeeyeen maro, oo ay la socdeen tirooyinka waxsii sheegyada, iyagoo muujinaya

rumoobiddooda. Walaal Fitch, isagoo shirka hortiiisa ka sharraxaya shaxdiisa, wuxuu yiri, intii uu baadhayey waxsii sheegyadan, wuxuu ku fikiray in haddii uu heli karo wax noocan oo kale ah sida halkan lagu soo bandhigay, ay mawduuca fududayn lahayd oo ay uga dhigi lahayd mid isaga uga sahlan inuu dadweyne hortood ku soo bandhigo. Halkan waxaa jidkeenna ku soo kordhay iftiin dheeraad ah. Walaalahani waxay samaynayaan wixii Rabbigu ku tusay Xabaquuq araggiisii 2,468 sano ka hor, isagoo leh, ‘Qor aragga oo ka dhig mid looxyada si cad ugu qoran, inuu ku ordo kii akhriyaa. Waayo, araggu weli waa wakhti la cayimay leh.’ Xabaquuq 2:2.”

“Kaddib markii in muddo ah arrintaas laga dooday, waxaa si aqlabiyad buuxda ah loogu codeeyay in la lithograph-gareeyo saddex boqol oo la mid ah kan this one, taas oo markiiba la fuliyey. Waxaa loogu yeedhay ‘jaantusyadii ‘43.’ Kani wuxuu ahaa Shir aad u muhiim ah.” The Autobiography of Joseph Bates, 263.

“Waxay ahayd maragga mideysan ee macallimiintii iyo wargeysyadii Imaatinka Labaad, markii ay ku taagnaayeen ‘iimaankii asalka ahaa,’ in daabacaadda jaantusku ay ahayd dhammaystirka Xabaquuq 2:2, 3. Haddii jaantusku ahaa mawduuc wax sii sheegid ah (oo kuwa diida ay ka tegayaan iimaankii asalka ahaa), markaas waxaa ka dhalanaysa in 457 BC uu ahaa sannadkii laga bilaabi lahaa xisaabinta 2300ka maalmood. Waxay ahayd lagama maarmaan in 1843 uu noqdo wakhtigii ugu horreeyey ee la daabaco si ay ‘ri’yadu’ ‘u raagto,’ ama ay u jirto wakhti raagis ah, kaas oo kooxdii bikradaha ahayd ay ku gam’i lahayd oo ku seexan lahayd mawduuca weyn ee wakhtiga, wax yar ka hor intii aan lagu toosin Qayladii Habeenbadhka.” James White, Second Advent Review and Sabbath Herald, Volume I, Number 2.

“Haddaba taariikhdeennu waxay muujinaysaa in ay jireen boqolaal wax ka barayay isla jaantusyada taariikheed ee uu William Miller ka barayay, dhammaantoodna isku nooc ah. Markaas waxay ahayd midnimada farriinta, dhammaantoodna ku wada saabsan hal mawduuc, imaatinka Rabbi Ciise waqti go’an, 1844.” Joseph Bates, Early SDA Pamphlets, 17.

Dib-u-daabacaadda jaantusyadii 1843 iyo 1850, ee taariikhda si toos ah uga dambaysay Sebtembar 11, 2001, waxay si la mid ah u ahayd dhammaystiridda Xabaquuq labaad, sida ay daabacaaddii jaantuskii 1843 u ahayd sannadkii 1842. Samaynta looxyadu waa qayb ka mid ah qisada Xabaquuq cutubka labaad, waana inay dhacdaa. Sebtembar 11, 2001, fallaagadii 1863 mar kale ayaa lagu celiyey kuwaas Adventistayaasha La’odikiyaanka ah ee diiday inay ku noqdaan Yereyaah “jidadkii hore.”

“Cadowgu wuxuu doonayaa inuu maskaxda walaalaheen iyo gabdhaheenba ka leexiyo hawsha ah diyaarinta dad istaagi kara maalmahan ugu dambeeya. Xeedheerayaashiisa khiyaanada leh waxaa loo habeeyey in maskaxda laga fogeeyo khataraha iyo waajibaadka saacaddan. Waxay qiimeeyaan iftiinkii Masiixu samada uga yimid inuu Yooxanaa siiyo dadka Isaga, iyagoo u arka wax qiimo yar leh. Waxay baraan in muuqaallada inaga horreeya aysan lahayn muhiimad ku filan oo mudan fiiro gaar ah. Waxay waxba kama jiraan ka dhigaan runta asalkoodu samada yahay, oo waxay dadka Ilaah ka dhacaan waayo-aragnimadoodii hore, iyagoo halkii ka siinaya cilmi been ah. ‘Rabbigu sidaasuu leeyahay: Jidadka istaaga oo eega, oo weyddiia waddooyinkii hore, meesha jidka wanaagsanu yahay, oo ku socda.’ [Yereyaah 6:16.]”

“Yaan midinna ha isku dayin inuu dumo aasaaska rumaysadkeenna,—aasaaskaas oo la dhigay bilowgii hawshayada, iyada oo lagu marayo daraasad tukasho leh oo Ereyga ah iyo muujin. Aasaasyadan ayaannu ku dul dhisaynay in ka badan konton sannadood. Dadku waxay u malayn karaan inay heleen jid cusub, inay dhigi karaan aasaas ka adag kii hore loo dhigay; laakiin tani waa khiyaano weyn. ‘Ninna aasaas kale ma dhigi karo kan la dhigay mooyaane.’ [1 Corinthians 3:11.] Waagii hore, kuwo badan ayaa ku hawllanaa inay dhisaan rumaysad cusub, inay aasaasaan mabaadii’ cusub; laakiin immisa ayey dhismahoodu taagnaa? Si dhakhsa ah ayuu u dumay; waayo, laguma dhisin Dhagaxa.” Testimonies, volume 8, 296, 297.

Yeremyaah wuxuu caddeynayaa in lagu socdo “jidadkii hore” ay tahay in la helo “nasashada”, nasashaduna waa “roobka dambe”, kaas oo billowday markii quruumihii ka cadhoodeen Sebtembar 11, 2001, markii dhismayaashii waaweynaa ee Magaalada New York ay soo dhaceen. Kuwii markaas farriinta cunay waxay noqdeen waardiyaashii Xabaquuq oo loo amray inay “qoraan muujinta, oo ay ka dhigaan mid cad”. Yeremyaah wuxuu tilmaamayaa isla waardiyaashaas qudhooda intii lagu jiray wakhtiga “nasashada”, taas oo ah “roobka dambe”.

Sidaasuu Rabbigu leeyahay, Jidadka istaaga, oo fiiriya, oo weyddiista waddooyinkii hore, meesha ay ku taal jidka wanaagsan, oo ku socda; markaasna waxaad naftiinna u heli doontaan nasasho. Laakiinse iyagu waxay yidhaahdeen, Kuma socon doonno. Oo weliba waxaan idin dul saaray waardiyaal, anigoo leh, Dhegaysta codka buunka. Laakiinse iyagu waxay yidhaahdeen, Ma dhegaysan doonno. Yeremyaah 6:16, 17.

Buunka ay ahayd inay afuufaan waa buunka lixaad ee hoogga labaad ee taariikhda Millerite, maalmaha dambena waa buunka toddobaad ee hoogga saddexaad. Ilaaliyayaasha Xabaquuq, oo ah ilaaliyayaasha Yeremyaah, waxay dhawaaqaan fariin digniin ah oo, fallaagadii 1888 dhexdeeda, la diiday. Buunka lixaad ee la diiday 1888 wuxuu ahaa farriintii loo diray La’odikiya.

“Fariintii nala siiyey oo loo maray A. T. Jones iyo E. J. Waggoner waa fariinta Ilaah ee kiniisadda La’odikiya; hoogna ha ku dhaco qof kasta oo qirta inuu runta rumaysan yahay, haddana aan kuwa kale u iftiimin fallaadhaha Ilaah-bixiyey.” The 1888 Materials, 1053.

Fariinta buunka toddobaad ee 1888, waxaa markii ugu horraysay laga dhawaajiyey La’odikiya sannadkii 1856, dabadeedna fariinta La’odikiya waxaa lagu meeleeeyey macnaha iftiinka sii kordhaya ee “toddobada goor.” Sebtembar 11, 2001 baaqii loogu soo noqonayey jidadkii hore ee Yeremyaah, oo lagu soconayey dhexdooda si loo helo fariinta roobka dambe, waxa uu ku jiray fariinta digniinta ee Buunka toddobaad oo loo matalay sida fariinta loo diray La’odikiya, iyo “toddobada goor,” oo ah astaanta aasaaska.

“Beenta” lagu aqoonsaday waxsii sheegidda ee soo saarta marin-habaabinta xoogga leh ee qoraalladii Bawlos, waxa lagu dhex beeray jilalkii saddexaad ee Adventism-ka La’odikiya sannadkii 1931, lix iyo toban sano ka dib geeridii nebiyaddii. “Beenta” timid jilkaas saddexaad waxay waxsii sheegid ahaan ku taallaa muddada lagu metelay “haweenkii u ooyayey Tammuus,” sidaas darteedna waxay la xidhiidhaa fariinta roobka dambe ee beenta ah.

Faahfaahinta sida “beenta” loo faafiyey waa in la garto, sida oo kale waa in la garto doorka nebiyadeed ee “beenta” ku leedahay waxsii-sheegga wakhtiga dhammaadka. Nimanka quudhsiga

leh ee Yerusaaalem xukuma wakhtiga roobka dambe, kaas oo ah wakhtiga shaabadaynta boqol iyo afartan iyo afarta kun, waxay jilalkii saddexaad ee Adventism-ka ku abuureen farriin been ah oo ku saabsan roobka dambe, sida ay u metelayaan “dumarkii Tammuus u ooyayey” ee ku xusan Yexesqeel cutubka siddeedaad. Farriintooda beenta ah ee roobka dambe waxa sidoo kale Yexesqeel ku metelay aasaas been ah, derbi been ah oo ilaalin ah, iyo farriin been ah oo nabad iyo ammaan ah.

Miyeydnaan arag riyo aan waxba ka jirin, oo miyeydaan ku hadlin faal been ah, idinkoo leh, Rabbigu sidaas buu yidhi; in kastoo aanan anigu hadlin? Sidaas daraaddeed Sayidka Rabbiga ahu wuxuu leeyahay: Maxaa yeelay, wax aan waxba ahayn baad ku hadasheen, oo been baad aragteen, haddaba bal ogaada, anigu waan idin gees ahay, ayaa Sayidka Rabbiga ahu leeyahay. Gacantayduna waxay ku soo degi doontaa nebiyada arka wax aan waxba ahayn oo fala beenta; iyagu kama mid ahaan doonaan shirka dadkayga, lagumana qori doono qornaalka reer binu Israa'iil, mana geli doonaan dalka Israa'iil; oo waxaad ogaan doontaan inaan anigu ahay Sayidka Rabbiga ahu. Waayo, xataa maxaa yeelay dadkaygii bay habaabiyeen iyagoo leh, Nabad; mana jirin nabad; mid baa derbi dhisay, oo bal ogaada, kuwo kalena waxay ku malaaseen dhoobo aan la adkayn: Kuwii ku malaasay dhoobo aan la adkayn waxaad ku tidhaahdaa, Wuu dumi doonaa; roob daadad wata ayaa iman doona; oo idinkuna, dhagaxyo waaweyn oo roobdhagaxyaale ahow, waad soo dhici doontaan; oo dabayl duufaan ahuna way kala jeexi doontaa. Bal eeg, markii derbigu dumo sow laydinkuma odhan doono, Meeday malaastii aad ku malaasteen? Sidaas daraaddeed Sayidka Rabbiga ahu wuxuu leeyahay, Anigu waxaan ku kala jeexjeexi doonaa dabayl duufaan ah xanaaqayga; oo roob daadad wata ayaa cadhadayda ku iman doona, iyo dhagaxyo waaweyn oo roobdhagaxyaale ah oo xanaaqayga ku baabbi'in doona. Sidaasaanna u dumin doonaa derbigii aad ku malaasteen dhoobo aan la adkayn, oo dhulka ayaan ku soo ridi doonaa, si aasaaskiisu u soo baxo; wuuna dumi doonaa, oo idinkuna dhexdiisa ayaad ku baabbi'i doontaan; oo waxaad ogaan doontaan inaan anigu ahay Rabbiga. Sidaasaan cadhadayda ugu dhammaystiri doonaa derbiga iyo kuwii ku malaasay dhoobo aan la adkayn, oo waxaan idinku odhan doonaa, Derbigii mar dambe ma jiro, mana jiraan kuwii malaasay; kuwaas oo ah nebiyadii Israa'iil oo Yerusaaalem wax ka sii sheegayay, oo iyada riyooyin nabadeed u arkayay, iyadoo aan nabad jirin, ayaa Sayidka Rabbiga ahu leeyahay. Yexesqeel 13:7–16.

Beenta iyo been-abuurka ay nimanka quudhsadayaasha ah ee Yerusaaalem ku hoos dhuuntaan ee ku xusan Ishacyaah cutubyada siddeed iyo labaatanaad iyo sagaal iyo labaatanaad, ugu dambayntii waxaa lagu xukumi doonaa oo lagu baabbi'in doonaa “karbaashka fatahadda ah.”

Xukunna waxaan u dhigi doonaa heerka cabbirka, xaqnimadana miisaanka toosan; oo roobdhagaxyaaluhu waxay xaaqi doonaan magangalkii beenta, biyuhuna waxay qarqin doonaan meesha lagu dhuunto. Oo axdigiinna dhimashada lala galay waa la baabi'in doonaa, oo heshiiskiinna naarta la gashayna ma sii jiri doono; marka belaayada fatahadda ahi ay dhex marto, markaas iyadaa idin tuman doonta. Ishacyaah 28:17, 18.

“Karbaashii xad-dhaafka ah” ee Ishacyaah waa “roobka da'aya ee xad-dhaafka ah” ee Yexesqeel, kaas oo lagu soo dejiyo kuwa “beenta ku faaliya waxsheegid,” iyagoo soo bandhigaya “riyo aan waxba tarayn” oo leh “Sayidku sidaas buu leeyahay,” “inkastoo” Sayidku “uusan hadlin.”

“Beenta” ay nimankii hore ku hoos dhuuntaanna waxaa lagu matalay wax ay ku andacoonayaan in Sayidku ka hadlay, sidaas darteed waa “been” ku saabsan Erayga Ilaah. Ama waxay caqiido ka timid Erayga Ilaah u aqoonsadeen qalad, ama si qaldan bay u sheegteen in Ilaah fahamkooda hagay (Ilaah baa hadlay), iyagoo ka hadlayay caqiido ka mid ah Kitaabka Quduuska ah.

“Beentii” timid sannadkii 1931, waxay ahayd sheegasho ah in Sister White ay taageertay aragtida beenta ah ee ku saabsan “the daily” ee ku jirta kitaabka Daanyeel. Aragtidaas beenta ah ee leh in “the daily” ay matasho adeegga Masiixa ee meesha quduuska ah, waxay ku dhisnayd “been” sheeganaysay in sannadkii 1910, Ellen White ay A. G. Daniells u sheegtay in aragtida isaga iyo Prescott ee ku saabsan “the daily” oo matalaysa adeegga Masiixa ee meesha quduuska ah ay dhab ahaan sax ahayd, in kastoo ay si toos ah uga soo horjeedeen erayadeeda qoran ee cad.

Aragtida beenta ah ee ku saabsan “kan joogtada ah,” oo markaas (1931) laga aasaasay Adventism-ka La’odikiya, waxay noqotay saldhigga fiqiga ah ee loo adeegsaday in lagu dhiso farriin uu Ezekiel ku tilmaamay “nabad iyo ammaan.” Doodaha kala duwan ee loo adeegsaday in lagu taageero saldhiggaas beenta ah waa qadaadiicda been-abuurka ah iyo dahabka been-abuurka ah ee kala duwan ee Miller ku arkay riyadiisii. Dhammaadka riyadiisa, dahabkiisii asalka ahaa waxaa si buuxda u daboolay waxyaalaha been-abuurka ah iyo qashinka, qashinkaas iyo dahabka iyo qadaadiicda been-abuurka ahna waxay matalaan farriintii ku dhisnayd qaladkooda aasaasiga ah ee ahaa in “kan joogtada ah” uu metelo adeegga Masiixa ee meesha quduuska ah.

Qaybta Yexesqeel, qashinka iyo dahabka been-abuurka ah waxaa lagu matalay “derbi” lagu dhisay sibiidh aad u liita oo aan istaagi karin culayska “dabaysha duufaanta leh” ama “roobka daadadka ah” hoostiisa.

Nabigii caasiga ahaa ee ka yimid Yahuudah oo canaantay Yerobocaam, ugu dambayntii waxa uu ku dhintay dhexdii “dameer” iyo “libaax”. Libaaxu wuxuu u taagan yahay Baabuloon, dameerkuna wuxuu u taagan yahay Islaamka. Labada caqiido ee Adventism-ka La’odikiya aanu arki karin, kuwaas oo uu matalayo dhimashada nabigii caasiga ahaa, waa farriinta baabtiisnimada (libaaxa), iyo farriinta Islaamka ee hoogga saddexaad (dameerka).

“Dabaysha duufaanka leh” ee Ezekiel waa astaan u ah “dabaysha daran ee la joojiyey” ee Ishacyaah kaga hadlay “maalinta dabaysha bari” ee cutubka toddoba iyo labaatanaad. “Dabaysha duufaanka leh” ee Ezekiel sidoo kale waa “afarta dabaylood” ee Muujintii cutubka toddobaad, kuwaas oo la haynayo ilaa addoommada Ilaah la shaabadeeyo. “Dabaysha duufaanka leh” ee Ezekiel sidoo kale waa farriintiisa ka timid “afarta dabaylood” ee cutubka toddoba iyo soddonaad, taas oo lafihii engeganaa ee dhintay nolol ugu soo celisa si ay u noqdaan ciidan xoog badan. “Dabaysha duufaanka leh” ee Ezekiel, oo duminaysa “derbiga lagu dhisay malaas aan la adkayn,” waa farriinta roobka dambe ee Hoogga saddexaad.

“Roobka buuxdhaafaysa” ee Yexesqeel waa astaan u taagan baabbanimada, gaar ahaanna waa astaanta muddada qalalaasaha sharciga Axadda oo ka bilaabanta sharciga Axadda ee dhowaan imanaya ee Maraykanka. Nebigii caasiga ahaa ee Yahuudah ka yimid oo ku dhintay dameerka iyo libaaxa dhexdooda, wuxuu matalayay dhimashada Adventism-ka La’odikiya oo dhacda inta u dhexeysa Sebtembar 11, 2001, marka dameerku yimaado (hoogga saddexaad), iyo sharciga

Axadda ee dhowaan imanaya (libaaxa). Dhimashada Adventism-ka La'odikiya waxay dhacdaa inta lagu jiro shaabadaynta boqol iyo afartan iyo afar kun oo bilaabatay markii quruumuhu cadhoodeen, hase yeeshee la xakameeyey Sebtembar 11, 2001, kuna dhammaata sharciga Axadda ee dhowaan imanaya. Dhimashadooda, sida lagu muujiyey nebiga caasiga ah, waxaa keena sababta ay ugu noqdeen habraacii Protestantism-ka riddada ah, in kastoo si toos ah loogu wargeliyey inaanay marnaba ugu noqon "shirkii kuwa wax quudhsada."

Dhimashadoodu waxay dhacaysaa taariikhda shaabadaynta boqol iyo afartan iyo afar kun. Isla marka dadkii Ilaah la shaabadeeyo, malaa'igtii wax baabbi'inaysay waxay bilaabaan shaqadooda. Laga bilaabo Sebtembar 11, 2001 ilaa xeerka Axadda ee dhowaan imanaya, xukunka kuwa nool waxaa lagu dhammaystiraa kiniisadda Ilaah, waayo, xukunku wuxuu ka bilaabmaa Yerusaaalem, wuxuuna ka bilaabmaa odayaashii hore ee ay ahayd inay ahaadaan waardiyayaasha dadka, laakiin ka tegay masuuliyadahoodii afar qarni. Kuwii shaabadda hela muddadaas waa calanka loo taagay quruumaha. Waxaa la shaabadeeyaa ka hor xeerka Axadda ee dhowaan imanaya, waayo, jidka keliya ee adhiga kale ee Ilaah loogu digi karo waa in la arko rag iyo dumar ku jira qalalaasaha xeerka Axadda oo haysta shaabadda Ilaah.

"Shaqada Ruuxa Quduuska ahi waa inuu dunida ku qanciyo dembi, xaqnimo, iyo xukun. Dunida waxaa loo digi karaa oo keliya marka ay aragto kuwa runta rumaysan oo runta lagu quduus yeelay, kuna dhaqmaya mabaadi' sare oo quduus ah, iyagoo si sarreeya oo kor loo qaaday u muujinaya xariiqda kala soocaysa kuwa xajiya amarrada Ilaah iyo kuwa cagahooda ku tuntiya. Quduus-ka-dhigista Ruuxu waxay iftiimisaa farqiga u dhexeeya kuwa leh shaabadda Ilaah iyo kuwa xajiya maalin nasasho oo been-abuur ah. Marka imtixaanku yimaado, waxaa si cad loo muujin doonaa waxa summadda bahalku tahay. Waa xajinta Axadda. Kuwa, ka dib markay runta maqleen, weli u sii tixgeliya maalintan inay quduus tahay, waxay sidaan saxiixa ninka dembiga, kan ku fikiray inuu beddelo wakhtiyada iyo sharciyada." Bible Training School, December 1, 1903.

Dhimashada Adventism-ka Laodikiya waxaa la dhammaystiraa inta lagu jiro taariikhda roobka dambe, oo bilaabay inuu si khafiif ah u da'o Sebtembar 11, 2001, waxaana la shubaa iyada oo aan qiyaas lahayn marka sharciga Axadda ee dhowaan imanaya yimaado, markaas oo Ilaah dhisay dabadeedna calan ahaan kor ugu qaado dad loo shaabadeeyey weligoodba.

Muddadaas taariikhda ah, kuwa ku jira Adventism-ka La'odikiya ee isu diyaarinaya inay helaan, oo heli doona, astaanta bahalka, waxaa lagu matalay shan iyo labaatanka nin ee qorraxda u sujuudaya ee ku xusan Yexesqeel cutubka siddeedaad. Iyagu waa kuwii aqbalay farriinta beenta ah ee Yexesqeel ee "nabad iyo ammaan," taas oo matalaysa beddel been-abuur ah oo farriinta roobka dambe ee runta ah, taas oo ay ku dhawaaqayaan waardiyeyaasha runta ahi taariikhdaas. Aasaaska farriintaas beenta ah ee roobka dambe waa aqoonsiga ah in "kan joogtada ah" ee ku jira kitaabka Daanyeel uu yahay astaan Masiixa, halka dhab ahaan uu yahay astaan Shayddaanka. Aaminsanaantaas beenta ah ee aasaasiga ahi waa caqiidada ay "nimanka wax quudhsada oo dadka Yerusaaalem u taliya" adeegsadaan si ay u taagaan derbigooda aan malaasta lagu dhammayn.

Aqoonsiga "kan maalinlaha ah," oo ah astaan Masiixa, waxa taariikh ahaan lagu hirgeliyey "been," sannadkii 1931. Halkaas wixii ka dambeeyeyna waxaa la dhisay "derbiga" aan malaas lahayn ee

qadaadiicda iyo dahabka been-abuurka ah. “Derbigaas” waxaa loo qaddaray inuu dumo marka ninka burushka wasakhda ahi yimaado si uu si buuxda u daahiro sagxaddiisa. Daahirintaas waxaa lagu dhammeeyaa muddada taariikhda nebinnimada ee u dhexaysa “dabaysha duufaanka leh” (dameerka 11-ka Sebtembar, 2001), iyo “roobabka daadadka wata” (libaaxa sharciga Axadda ee dhowaan imanaya). Taariikhdaas dhexdeeda nebiga caasiga ah waa la dilaa oo lagu aasaa xabaasha nebiga beenta ah ee Beytel. Sister White waxay “derbiga” nebinnimada ku aqoonsataa inuu yahay sharciga Ilaah.

Nabigu halkan waxa uu ku sifaynayaa dad, xilli ay jirto ka leexasho guud oo laga leexday runta iyo xaqnimada, doonaya inay soo celiyaan mabaadi’da aasaaska u ah boqortooyada Ilaah. Iyagu waa kuwa hagaajiya dillaac lagu sameeyey sharciga Ilaah—derbiga uu ku hareereyey kuwa uu doortay si uu u ilaaliyo, oo addeecidda amarradiisa caddaaladda, runta, iyo daahirsanaanta ay tahay gaashaankooda joogtada ah.

“Erayo aan madmadow lahayn ayuu nebigu ku tilmaamayaa hawsha gaarka ah ee dadkan hadhay ee derbiga dhisa. ‘Haddaad cagtaada ka celiso sabbtida, iyo inaad doonistaada samayso maalintayda quduuska ah; oo aad sabbtida ugu yeedho farxad, tan quduuska ah ee Rabbiga, mid sharaf leh; oo aad isaga maamuusto, adigoon jidadkaaga raacin, ama doonistaada raadin, ama hadalladaada ku hadlin; markaas waxaad Rabbiga ku dhex farxi doontaa; anna waxaan ku fuulin doonaa meelaha dhaadheer ee dhulka, oo waxaan kugu quudin doonaa dhaxalkii Yacquub aabbahaa; waayo, afka Rabbiga ayaa saas ku hadlay.’ Ishacyaah 58:13, 14.” Prophets and Kings, 678.

Bilowgii jiilka afraad ee Adventism-ka waxaa lagu calaamadeeyey daabacaadda buug, sidii bilowgii jiilka saddexaadba uu sidaas ahaa. Jiilka saddexaad wuxuu ku bilowday daabacaaddii The Doctrine of Christ ee W. W. Prescott, jiilkaasina wuxuu ku dhammaaday daabacaaddii Questions on Doctrine. The Doctrine of Christ wuxuu soo bandhigay injiil si ula kac ah uga madhnaa fariintii nebinnimo ee Millerite-ka. Questions on Doctrine wuxuu soo bandhigay injiil diiday shaqada quduus-ka-dhigista ee Masiixu dhammaystiro. The Doctrine of Christ wuxuu meesha ka saaray iftiinkii aragtida (chazon) ee taariikhda nebinnimada, halka Questions on Doctrine uu meesha ka saaray iftiinkii aragtida (Mareh) ee “muuqashada” Masiixa.

Labadaas buug dhexdooda waxaa lagu horumariyey fariinta beenta ah ee roobka dambe, taas oo ay matalayaan “haweenka u ooyaya Tammuus.” Taariikhdaas gudaheeda ayaa lagu faafiyey “beentii 1931.” Jiilkaas saddexaad (karaahiyada) waxa kale oo uu ku matalan yahay tanaasulka kaniisadda saddexaad ee Pergamos. Astaanta tanaasulka ee kaniisadda saddexaad waxay tilmaamaysaa hawsha lagu raadinayey aqoonsi laga helo hay’adaha dunyiga ah ee dejin jiray xeerarka fiqiga iyo xeerarka caafimaadka. Jiilka saddexaad ayay ahayd markii la dhammaystiray tanaasulka runta, kaas oo ay ku jirtay soo gelinta iyo adkaynidda adeegsiga Kitaabbada Quduuska ah ee laga turjumay qoraallo gacmeedyo kharribmay.

Sannadkii 1957, buuggii Questions on Doctrine wuxuu matalay isdhiibidda runta aasaasiga ah ee injiilka. Runtuna waxay tahay in Ciise u dhintay inuu naga badbaadiyo dembiga “ka”, laakiin inuusan u dhiman inuu naga badbaadiyo dembiga “gudihiisa.” Waxbaridda Katooligga iyo Protestant-ka riddowga ah ee leh in nin uusan addeeci karin Erayga Ilaah waa doodda weligeed ah

ee Shayddaanka. Dadku way addeeci karaan, waana inay addeecaan Erayga Ilaah, xataa haddii Shayddaanku ku doodo in “hubaal ma dhiman doontaan.” Aragtida dhacday ee Protestant-ka riddowga ah ee leh in dadku aysan ka adkaan karin dembiga, sidaas darteedna dadku aysan addeeci karin sharciga Ilaah ilaa Ciise si sixir u eg ugu beddelo mashiinno addeeca markuu yimaado mar labaad, ayaa lagu dhex daray waxbaristii buugga Questions on Doctrine.

Sannadkii 1957, jiiilkii afraad ee Adventism-ka La’odikiya ayaa billowday, derbigeedii aan la malaasin (sharciga)na waa la taagay; sidaas darteedna waxa la dejiyey mantiqii u saamaxaya shan iyo labaatanka nin ee waayeelka ah inay qorraxda u sujuudaan marka la gaaro gunaanadka wakhtiga shaabadaynta boqol iyo afartan iyo afarta kun. Derbigaas aan la malaasin, oo ah rumaysnaanta ah in dhawrida sharciga Ilaah aanay suurtagal ahayn, ayaa la xaaqaa marka “derbiga” kala-soocidda Kaniisadda iyo Dawladdu la qaado, taasoo dhacaysa xeerka Axadda ee dhowaan imanaya. Xeerka Axaddu waa roobabka daadadka badan, ama sida Ishacyaah u dhigay, waa karbaashka qulqulaya; daadkaauna wuxuu ka bilaabmaa xeerka Axadda ee dhowaan imanaya ee Maraykanka.

Marka sharciga Axadda ee Maraykanka la dhaqan-geliyo, cadowgu (baadarigu) wuxuu u soo galaa “sidii daad” (“karbaashka qarxan”), waana markaas marka “calanka” laga taago isaga ka gees ah. Waana markaas marka “derbiga aan malaasta lagu adkayn” ee Adventisnimada La’odikiya ay ku dhistay ku-dhaqanka khaldan ee “allabariga joogtada ah” la xaaqo.

Sida shuqulladiinnu, sidaasuu u abaalmarin doonaa; cadho ayuu ku soo dejin doonaa kuwa isaga colka ku ah, oo abaalgud buu siin doonaa cadaawayaashiisa; jasiiradahana wuxuu u gudin doonaa abaalgudkoodii. Oo waxay magaca Rabbiga kaga cabsan doonaan xagga galbeedka, ammaantiisana xagga qorrax ka soo baxa. Markii cadowgu u soo galo sida daad oo kale, Ruuxa Rabbigu calan buu kaga taagi doonaa. Oo Bixiyuhu wuxuu iman doonaa Siyoon, iyo kuwa reer Yacquub ah oo xadgudubka ka soo noqda, ayaa Rabbigu leeyahay. Aniguse, axdigayga aan iyaga la leeyahay waa kan, ayaa Rabbigu leeyahay; Ruuxayga kugu kor yaal, iyo erayadayda aan afkaaga geliyey, kama tegi doonaan afkaaga, ama afka farcankaaga, ama afka farcanka farcankaaga, ayaa Rabbigu leeyahay, tan iyo hadda iyo weligeedba. Kac, iftiin; waayo, iftiinkaagii waa yimid, oo ammaanta Rabbiguna way kugu soo baxday. Waayo, bal eeg, gudcur baa dhulka dabooli doona, oo madow weynna dadyowga; laakiinse Rabbigu wuu kugu soo bixi doonaa, oo ammaantiisana waa lagugu arki doonaa. Oo quruumuhuna iftiinkaaga ayay u iman doonaan, boqorrada iftiinka soo bixitaankaaga. Ishacyaah 59:18–60:3.

Quruumaha waxay u yimaadaan iftiinka marka ammaanta Ilaah ay saaran tahay dadkiisa, taasuna waxay dhacdaa marka cadowgu u soo galo sida daad. Marka cadowgaasu soo galo, Ilaah wuxuu ka taagaa calan (astan) isaga ka gees ah. Ammaanta Rabbiga ee saaran dadkaas ay Quruumuhu ka jawaabaan waa dabeecaddiisa, dabeecaddiisuna dembi ma gasho. Waa farriin nabad iyo ammaan been ah oo dhigta in ragga iyo dumarku aanay ka adkaan karin dembiga. Farriintaasu waa farriin roob-dambe oo been ah oo la naadiyo inta lagu jiro wakhtiga farriinta runta ah ee roob-dambe, taas oo timid Sebtembar 11, 2001. Farriintaas beenta ahi waa farriin been ah oo ku saabsan sharciga Ilaah, kaas oo ah “derbiga.” Caqiidadaas beenta ahi waxaa lagu metelaa buugga Questions on Doctrine, kaas oo calaamadeeyey imaanshaha jiiilka afraad ee ugu dambeeya ee Adventism-ka

La'odikiya.

11-kii Sebtembar, 2001, afartii fallaagow ee Adventism-ka La'odikeeya waxay yimaadeen si ay jiilkaas ugu dambeeya ugu tijaabiyaan dembiyadii aabbayaashood. Taariikhdaas Ilaah wuxuu dadkiisa ku amray inay ku noqdaan jidadkii hore ee Yeremyaah, si ay u fahmaan una aqbalan farriinta aasaasiga ah ee lagu metelay dahabkii Miller. Haddii ay sidaas yeelaan, waxay heli lahaayeen roobka dambe, kaas oo Yeremyaah ugu yeedhay “nasashada.” Baaqii loogu yeedhay in lagu noqdo jidadkii hore wuxuu ahaa ku-celin imtixaankii dhaliyey fallaagadii 1863.

11-kii Sebtembar, 2001, oo ah “maalinta dabaysha bari iyo dabayl qallafsan” ee Ishacyaah, “heestii beerta canabka” waxay ahayd in la qaado kuwa ku jira Muujintii cutubka afar iyo tobnaad, aayadda saddexaad, iyo sidoo kale cutubka shan iyo tobnaad, aayadda saddexaad, kuwaas oo qaada heestii Muuse iyo Wanka. Heestaasu waa farriinta La'odikiya oo caddaynaysa in dadkii markii hore la doortay markaas laga gudbayay, waayo Ilaah markaas wuxuu ku jiray hawsha uu beertiisa canabka ugu wareejinayay rag iyo dumar soo saari lahaa midhihii loogu talagalay beerta canabka. Farriintaas beerta canabka ku saabsan waa farriinta La'odikiya, taas oo ahayd farriintii Jones iyo Waggoner soo bandhigeen xilligii fallaagadii 1888.

11-kii Sebtembar, 2001, roobkii dambe ayaa billowday, doodda ku jirta cutubka labaad ee Xabaquuqna waxay aqoonsanaysaa koox soo bandhigtay farriinta labada loox, waayo waxay ku noqdeen jidadkii hore ee Yeremyaah, oo waxay helayeen “nasasho iyo qabowjin,” taasoo Ishacyaah ku aqoonsanayo in lagu keeno kuwa hab-raacoodu yahay “xarriiq dusheeda xarriiq.” Doodda ay ku lug lahaayeen waxay ka horjeeday farriin been ah oo ku saabsan roobka dambe, taas oo ay matalaysay “dumarkii u ooyayay Tammuus,” kuwaas oo dadka hurda ee La'odikiya ku dhiirrigelinayay farriin nabad iyo ammaan ah.

Farriinta nabadda iyo ammaanku waxay ku doodaysaa in aanay suurtagal ahayn in ragga iyo dumarku dembi la'aan ahaadaan, sidaas darteedna Ilaah uu keliya ku caddayn karo oo uu caddayn doono “gudahooda” dembiyadooda. Ragga quudhsadayaasha ahi waxay ku andacoodaan in farriintooda nabadda iyo ammaanku ay tahay farriinta runta ah ee xaqnimada rumaysadka lagu helo ee ay soo bandhigeen Jones iyo Waggoner, hase yeeshee waxay ka tagaysaa runta ah in kii Ilaah xaq ka dhigo uu isaguna quduus ka dhigo; waayo, Ilaah uma uu dhiman inuu dadka ku badbaadiyo dembiyadooda gudaheeda, ee wuxuu u dhintay inuu ka badbaadiyo dembiyadooda.

Sebtembar 11, 2001, waxay calaamadisay bilowgii muddadii shaabadaynta boqol iyo afartan iyo afar kun, taas oo ku dhammaanaysa iyadoo kooxi hesho shaabadda Ilaah, sida ay matalaan kuwa u taaha oo u ooya karaahiyada ka jirta kiniisadda iyo dalka, halka koox kalena dhabarka u jeediyeen macbudka, meesha shaqada ugu dambaysa ee malaa'igta saddexaad lagu fulinayo, oo ay qorraxda u sujuudayaan. Taariikhda Milleriyiintu waxay sawiraysaa taariikhda dhaqdhaqaaqa malaa'igta saddexaad, sidaas yeelkeedna ugu sarrayntu waxay ku saabsan tahay farriinta roobka dambe iyo waayo-aragnimada ay ku soo saarto kuwa doorta inay cunaan.

Waxaan daraasaddan ku sii wadi doonnaa maqaalka xiga.

“Diidmada in la iska daayo fikradihii hore loo qaatay, iyo in runtaan la aqbalo, ayaa ahayd saldhigga qayb weyn oo ka mid ah mucaaradaddii ka muuqatay Minneapolis ee ka gees ahayd farriintii Rabbiga ee loo soo mariyey Walaalaha Waggoner iyo Jones. Isagoo kiciyey mucaaradkaas, Shayddaanku wuxuu ku guulaystay inuu dadkeenna ka xannibo, qiyaas weyn, xoogga gaarka ah ee Ruuxa Quduuska ah oo Ilaah jeclaa inuu siiyo iyaga. Cadowgu wuxuu ka horjoogsaday inay helaan waxtarkaas ay iyagu yeelan lahaayeen xagga gaadhsiinta runta dunida, sida rasuulladu ugu naadiyeen ka dib maalintii Bentekoste. Iftiinka la doonayo inuu ammaantiisa ku iftiimiyo dhulka oo dhan waa la iska caabiyey, oo falka walaalaheenna awgiis ayaa qiyaas weyn dunida looga fogeeyey.” Selected Messages, book 1, 235.